

In illud: In principio erat verbum

ΟΜΙΛΙΑ Ι΄.

Εἰς τὸ, «Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος».

Πᾶσα μὲν ἡ τῶν Εὐαγγελίων φωνὴ μεγαλοφυε στέρα τῶν λοιπῶν τοῦ Πνεύματος διδαγμάτων, καθ' ὅτι ἐν ἐκείνοις μὲν διὰ τῶν δούλων ἡμῖν ἐλάλησε τῶν προφητῶν, ἐν δὲ τοῖς Εὐαγγελίοις αὐτοπροσώπως διελέχθη ἡμῖν ὁ Δεσπότης. Αὐτοῦ γε μὴν τοῦ εὐαγ γελικοῦ κηρύγματος ὁ μεγαλοφρονότατος, καὶ πάσης μὲν ἀκοῆς μείζονα, πάσης δὲ διανοίας ὑψηλότερα φθεγξάμενος, Ἰωάννης ἐστίν, ὁ υἱὸς τῆς βροντῆς· οὗ τὸ προοίμιον τῆς εὐαγγελικῆς συγγραφῆς ἄρτι ἀναγνωσθὲν ἠκούσαμεν· Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος. Ταῦτα οἶδα πολλοὺς καὶ τῶν ἔξω τοῦ λόγου τῆς ἀληθείας μέγα φρονούντων ἐπὶ σοφία κοσμικῇ καὶ θαυμάσαντας, καὶ τοῖς ἑαυτῶν συντάγμασιν ἐγκαταμίξαι τολμήσαντας. Κλέπτῃς γὰρ ὁ διάβολος, καὶ τὰ ἡμέτερα ἐκφερομυθῶν πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ ὑποφύτας. Εἰ οὖν ἡ σαρκίνη σοφία τοσοῦτον ἐθαύμασε τῶν ῥημάτων τὴν δύναμιν, τί ποιήσωμεν ἡμεῖς οἱ μαθηταὶ τοῦ Πνεύματος, εἰ μὴ παρέργως ἀκούσωμεν καὶ μικρὰν τινα τὴν ἐνυπάρχουσαν αὐτοῖς δύναμιν εἶναι λογισώμεθα; Καὶ τίς οὕτως ἀναισθησίαν νοσῶν, ὥστε τοιοῦτον κάλλος ἐννοίας καὶ βάθος δογμάτων οὕτως ἀνέφικτον μὴ οὐχὶ καταπλαγῆναι, καὶ ἐπιθυμῆσαι αὐτῶν τῆς ἀληθοῦς καταλήψεως; Ἀλλὰ γὰρ οὐχὶ τὸ θαυμάσαι τὰ καλὰ δύσκολον, ἀλλὰ τὸ ἐν ἀκριβεῖ κατανοήσει γενέσθαι τῶν θαυμασθέντων, τοῦτο χαλεπὸν καὶ δυσέφικτον. Ἐπεὶ καὶ τὸν ἥλιον τοῦτον τὸν αἰσθητὸν οὐδεὶς μὲν ἐστίν ὃς οὐχ ὑπὲρ 31.473 ἐπαινεῖ, τὸ μέγεθος αὐτοῦ καὶ τὸ κάλλος, καὶ τῶν ἀκτίνων τὴν συμμετρίαν, καὶ τὸ ἀποστίλβον αὐτοῦ φῶς κατασπαζόμενος· εἰ μὲντοι βιαιότερον φιλονεικῆσιν τῷ κύκλῳ ἀντεξάγειν ἑαυτοῦ τὰς τῶν ὀμμάτων βολὰς, οὐ μόνον οὐ κατόψεται τὰ περισπούδαστα, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀκρίβειαν τῆς ὄψεως προσδιαφθείρας οἰχήσεται. Τοιοῦτόν τι μοι δοκῶ τὴν διανοίαν πάσχειν, τὴν φιλονεικοῦσαν ἀκριβεῖ ποιεῖσθαι τῶν προκειμένων ῥημάτων τὴν ἐξέτασιν. Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος. Τίς ἐννοήσει ἀξίως τὰ περὶ τῆς ἀρχῆς; Ποία ῥημάτων δύναμις εὐρεθῆ ὁμοτίμως δυναμένη παραστήσῃ τὸ νοηθῆναι; Μέλλων παραδιδόναι ἡμῖν τὰ περὶ τῆς θεολογίας τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, οὐδεμίαν ἀρχὴν ἄλλην τῷ λόγῳ ἢ τὴν ἀρχὴν τῶν ὄλων ἔδωκεν. Ἦδει τοὺς ἐπιφουομένους τῇ δόξῃ τοῦ Μονογενοῦς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον· προῆδει τοὺς μέλλοντας ἡμῖν προφέρειν τὰ σοφίσματα, τὰ ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόντων αὐτοῖς μεμηχανημένα. Ὅτι, εἰ ἐγεννήθη, οὐκ ἦν· καὶ, πρὸ τοῦ γεννηθῆναι, οὐκ ἦν· καὶ, ἔξ οὐκ ὄντων τὴν ὑπόστασιν ἔλαβε.

Τοιαῦτα δὲ φθέγγονται γλῶσσαι ἠκονημένοι διὰ πιθανολογίας ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον. Ἴνα τοίνυν μηδενὶ λέγειν ἐξῆ τὰ τοιαῦτα, προλαβὼν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ τοῦ Εὐαγγελίου, Ἐν ἀρχῇ, φησὶν, ἦν ὁ Λόγος. Ἐὰν κρατῆς ταύτην τὴν φωνὴν, οὐδὲν οὐ μὴ πάθης δεινὸν παρὰ τῶν κακοτέχνων. Ἐὰν γὰρ λέγῃ ἐκεῖνος, εἰ ἐγεννήθη, οὐκ ἦν· σὺ εἶπες, Ἐν ἀρχῇ ἦν. Ἀλλὰ, φησὶ, πρὶν ἢ γεννηθῆναι πῶς ἦν; Σὺ μὴ ἀφῆς τὸ, Ἦν· μὴ καταλίπῃς τὸ, Ἐν ἀρχῇ. Ἀρχῆς ἠκορυφῆ οὐ καταλαμβάνεται· ἀρχῆς τὸ ἐξώτερον οὐχ εὐρίσκεται. Μὴ παραλογίσηται σέ τις τῷ πολυσήμῳ τῆς λέξεως. Πολλὰ γὰρ ἀρχαὶ πολλῶν πραγμάτων κατὰ τὸν βίον τοῦτον· ἀλλὰ μία ἀρχὴ ἐπὶ πάντων, ἡ ἐπέκεινα. Ἀρχὴ γὰρ ὁδοῦ ἀγαθῆς, εἶπεν ἡ Παροιμία. Ἀλλ' ὁδοῦ μὲν ἀρχὴ ἡ πρώτη κίνησις, ὅθεν ἀρχόμεθα τῆς πορείας, ἥς τὸ κατόπιν δυνατόν ἐστιν εὐρεῖν. Καί, Ἀρχὴ σοφίας φόβος Κυρίου. Ἔστι καὶ ταύτης τῆς ἀρχῆς ἕτερόν τι προκείμενον· τῆς γὰρ τῶν τεχνῶν ἀναλήψεως ἀρχὴ ἐστὶν ἡ στοιχειώσις. Στοιχεῖον οὖν ἐστὶ τῆς

σοφίας ὁ φόβος τοῦ Κυρίου· ἀλλὰ ταύτης τῆς ἀρχῆς ἐστὶ τι πρεσβύτερον, ἢ κατάστασις τῆς ψυχῆς, τοῦ μήπω σοφισθέντος καὶ τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ ἀνειληφότος. Ἄρχαι λέγονται καὶ αἱ πολιτικαὶ δυναστεῖαι, αἱ τῶν ἀξιωματῶν ὑπεροχαί. Ἄλλ' αὗται αἱ ἀρχαί, τινῶν εἰσιν ἀρχαί, καὶ πρός τι ἐκάστη

. Ἄρχῃ γὰρ τῆς γραμμῆς 31.476 τὸ σημεῖον· καὶ ἀρχῇ τῆς ἐπιφανείας ἢ γραμμῆ· καὶ ἀρχῇ τοῦ σώματος ἢ ἐπιφάνεια· καὶ τοῦ κατὰ σύνθεσιν λόγου ἀρχαί τὰ στοιχεῖα. Οὐ μὴν ἀκείνη τοιαύτη ἡ ἀρχή. Οὐδενὶ γὰρ προσδέδεται· οὐδενὶ δουλεύει· μετ' οὐδενὸς θεωρεῖται· ἀλλ' ἐλευθέρα ἐστίν· ἀδέσποτος, λελυμένη τῆς πρὸς ἕτερον σχέσεως· ἀνυπέρβατος διανοία, ἣν οὐκ ἔστιν ὑπερβῆναι τοῖς λογισμοῖς, ἣς οὐκ ἔστιν ἐξευρεῖν τὰ ἐπέκεινα. Ἐὰν γὰρ φιλονεικῆσης τῇ φαντασίᾳ τοῦ νοῦ παραδραμεῖν τὴν ἀρχὴν, εὐρήσεις αὐτὴν προτρέχουσάν σου, καὶ προαπαντῶσαν τοῖς λογισμοῖς. Ἄφες σεαυτοῦ τὸν νοῦν δραμεῖν ὅσον βούλεται, καὶ διαταθῆναι ἐπὶ τὰ ἄνω· εἶτα εὐρήσεις αὐτὸν μυρία πλανηθέντα, καὶ πολλὰ κενεμβατήσαντα, καὶ πάλιν ἐπανιόντα πρὸς ἑαυτὸν, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι κατωτέραν ἑαυτοῦ τὴν ἀρχὴν ποιῆσαι. Διότι αἰεὶ τοῦ νοουμένου ἐξωτέρα καὶ πλείων εὐρίσκεται ἡ ἀρχή. Ἐν ἀρχῇ τοίνυν ἦν ὁ Λόγος. Ὡς τοῦ θαύματος! Πῶς πᾶσαι ἀλλήλαις ὁμοτίμως αἱ φωναὶ συν ἐξεύχθησαν! Τὸ, Ἦν, ἴσον δύναται τοῦ, Ἐν ἀρχῇ. Ποῦ ὁ βλάσφημος; ποῦ ἡ χριστομάχος γλῶττα; ἢ λέγουσα, Ἦν ποτε, ὅτε οὐκ ἦν; Ἄκουε τοῦ Εὐαγγελίου, Ἐν ἀρχῇ ἦν. Εἰ δὲ ἐν ἀρχῇ ἦν, πότε οὐκ ἦν; Τὴν ἀσέβειαν αὐτῶν στενάξω, ἢ τὴν ἀμαθίαν βδελύξομαι; Ἀλλὰ πρὸ τοῦ γεννηθῆναι, οὐκ ἦν. Οἶδας γὰρ πότε ἐγεννήθη, ἵνα τὸ πρὶν δυνηθῆς ἐπιενεγκεῖν τῷ χρόνῳ; Τὸ γὰρ, Πρὸ τοῦ, χρονικὴ ἐστὶ φωνή, ἕτερον ἐτέρου προτιθεῖσα εἰς παλαιότητα. Τὸν δὲ τοῦ χρόνου ποιητὴν πῶς εὐλογονταῖς χρονικαῖς προσηγορίαις ὑποκειμένην ἔχειν τὴν γεννησιν; Ἐν ἀρχῇ τοίνυν ἦν. Ἐὰν μὴ ἀποστῆς τοῦ Ἦν, οὐδεμίαν παρεῖσδυσιν δώσεις τῇ πονηρᾷ βλασφημίᾳ. Ὡς περὶ γὰρ οἱ θαλαττεύοντες, ὅταν ἐπὶ δύο σαλεύωσιν ἀγκυρῶν, καταφρονουσι τοῦ κλύδωνος· οὕτω καὶ σὺ τῆς πονηρᾶς ταύτης ταραχῆς, τῆς ἐκ τῶν πνευμάτων τῆς πονηρίας ἐγγινομένης τῷ βίῳ, καὶ διασαλευούσης τῶν πολλῶν τὴν πίστιν, καταγελάσῃ, ἐὰν τῇ ἀσφαλείᾳ τῶν ῥημάτων τούτων τὴν ψυχὴν ἔχῃς ἐνορμισθεῖσαν. Ἐπιζητεῖ δὲ ἡμῶν ἢ διάνοια, τίς ἦν ἐν ἀρχῇ; Ὁ Λόγος, φησὶ. Ποῖος λόγος; ὁ ἀνθρώπινος λόγος; ἀλλ' ὁ τῶν ἀγγέλων λόγος;

Καὶ γὰρ ἠνίξατο ἡμῖν ὁ Ἀπόστολος, ὡς καὶ τῶν ἀγγέλων ἰδίαν ἔχόντων 31.477 γλώσσαν, εἰπὼν· Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων. Ἀλλὰ καὶ τοῦ λόγου διπλὴ τίς ἐστὶν ἔννοια. Ὁ μὲν γὰρ τίς ἐστὶν ὁ διὰ τῆς φωνῆς προφερόμενος, οὗτος ὁ μετὰ τὸ προενεχθῆναι τῷ ἀέρι ἐναπολλύμενος· ὁ δὲ τίς ἐστὶν ὁ ἐνδιάθετος, ἐνυπάρχων ἡμῶν ταῖς καρδίαις· ὁ ἐν νοηματικός. Καὶ ἄλλος, ὁ τεχνικός λόγος. Ὅρα μὴ ποτέ σε παρακρούσῃται τὸ ὁμώνυμον τῆς φωνῆς. Πῶς γὰρ ἦν ἐν ἀρχῇ ὁ ἀνθρώπινος λόγος, τοῦ ἀνθρώπου κάτω που λαβόντος τὴν ἀρχὴν τῆς γενέσεως; Πρὸ ἀνθρώπου θηρία· πρὸ ἀνθρώπου κτήνη, τὰ ἐρπετὰ πάντα· ὅσα χερσαῖα, καὶ ὅσα ἔνυδρα, πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ἀστέρες, ἥλιος, σελήνη, βοτάναι, σπέρματα, γῆ, θάλαττα, οὐρανός. Οὐ τοίνυν ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ ἀνθρώπινος λόγος, ἀλλ' οὐδὲ ὁ τῶν ἀγγέλων. Πᾶσα γὰρ ἢ κτίσις κατωτέρα τῶν αἰώνων ἐστὶ, τὴν ἀρχὴν τοῦ εἶναι λαβοῦσα παρὰ τοῦ κτίσαντος. Ὁ δὲ ἐν καρδίᾳ λόγος, καὶ αὐτὸς ἐκάστου τῶν νοηθέντων ἐστὶ νεώτερος. Ἀλλ' ἄκουε τοῦ λόγου θεοπρεπῶς. Περὶ γὰρ τοῦ Μονογενοῦς διαλεγόμενός σοι, Λόγον εἶπεν αὐτόν. Ὡς περὶ οὖν καὶ φῶς μετ' ὀλίγον ἔρεϊ, καὶ ζωὴν, καὶ ἀνάστασιν, καὶ οὔτε φῶς ἀκούσας, ἐπὶ τὸ αἰσθητὸν τοῦτο καὶ ὀφθαλμοῖς ὁρατὸν καταφέρῃ, οὔτε ζωὴν ἀκούσας, τὴν κοινὴν ταύτην νοεῖς, ἦν καὶ τὰ ἄλογα ζῆ· οὕτω καὶ Λόγον ἀκούων, φύλαξαι μήποτε τῇ σῆ ἀσθενείᾳ τῆς διανοίας

πρὸς χαμαιζήλους καὶ ταπεινὰς διανοίας ὑπενεχθῆς. Ἄλλ' ἐρεύνα τὴν διὰ νοίαν τοῦ ῥήματος.

Διὰ τί Λόγος; Ἴνα δειχθῆ, ὅτι ἐκ τοῦ νοῦ προῆλθε. Διὰ τί Λόγος; Ὅτι ἀπαθῶς ἐγεννήθη. Διὰ τί Λόγος; Ὅτι εἰκῶν τοῦ γεννήσαντος, ὅλον ἐν ἑαυτῷ δεικνύς τὸν γεννήσαντα, οὐδὲν ἐκεῖθεν ἀπομερίσας, καὶ τέλειος ὑπάρχων καθ' ἑαυτὸν ὡς καὶ ὁ ἡμέτερος λόγος ὅλην ἡμῶν ἀπεικονίζει τὴν ἔννοιαν. Ἄ γὰρ κατὰ καρδίαν ἐνενοήσαμεν, ταῦτα τῷ ῥήματι προηνέγκαμεν, καὶ ἔστι τοῦ ἐν τῇ καρδίᾳ νοήματος ἀπεικόνισμα τὸ λαλούμενον. Ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας ὁ λόγος προφέρεται. Καὶ ἔστιν ἢ μὲν καρδία ἡμῶν οἶον πηγὴ τις, ὁ δὲ προφερόμενος λόγος οἶον ὄλκος τις ἐκ τῆς πηγῆς ταύτης ῥέων. Τοσοῦτον οὖν τὸ ἀπορρέον, ὅσον τὸ πρῶτως ἀναφερόμενον· καὶ οἶον τὸ κεκρυμμένον, τοσοῦτον καὶ τὸ φαινόμενον. Λόγον οὖν εἶπεν, ἵνα τὴν ἀπαθῆ σοι γέννησιν τοῦ Πατρὸς παραστήσῃ, καὶ τὴν τελείαν ὑπαρξίν σοι τοῦ Υἱοῦ θεολογήσῃ, καὶ τὴν ἄχρονον συνάφειαν τοῦ Υἱοῦ πρὸς Πατέρα διὰ τούτων ἐνδείξῃται.

Καὶ γὰρ ὁ ἡμέτερος λόγος τοῦ νοῦ γέννημα, ἀπαθῶς γεννώμενος· οὔτε γὰρ τέμνε 31.480 ται, οὔτε μερίζεται, οὔτε ῥέει· ἀλλὰ μένων ὅλος ὁ νοῦς ἐν τῇ ἰδίᾳ συστάσει, ὅλον τὸν λόγον καὶ ἀπὴρ τισμένον ὑφίστησι· καὶ προελθὼν ὁ λόγος, πᾶσαν τοῦ γεννήσαντος νοῦ τὴν δύναμιν ἐν ἑαυτῷ περιέχει. Ὅσον οὖν εὐσεβὲς, τοσοῦτον λαβὼν πρὸς τὴν τοῦ Μονογενοῦς θεολογίαν ἐκ τῆς τοῦ λόγου φωνῆς· ὅπερ ἂν εὐρῆς ἀπεμφαῖνον καὶ ἀνάρμοστον φαινόμενον, τοῦτο παραίτησαι, καὶ ὑπέρβηθι μηχανῇ πάσῃ. Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος. Εἰ δὲ εἶπεν· Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Υἱός, τῇ προσηγορίᾳ τοῦ Υἱοῦ συνεισηλθεν ἂν σοι ἢ περὶ τοῦ πάθους ἔννοια. Ἐπειδὴ γὰρ παρ' ἡμῖν τὰ γεννῶντα χρόνῳ γεννᾶ, καὶ ἐμπαθῶς γεννᾶ, διὰ τοῦτο προλαβὼν, Λόγον εἶπε, προδιορθούμενος τὰς ἀπρεπεῖς ὑπολήψεις, ἵνα σου τὴν ψυχὴν ἄτρωτον διασώσῃται. Καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν.

Πάλιν τὸ, Ἦν, διὰ τοὺς βλασφημοῦντας, ὅτι οὐκ ἦν. Ποῦ ἦν ὁ Λόγος; Οὐκ ἐν τόπῳ· οὐ γὰρ περιέχεται τόπῳ τὰ ἀπερί γραπτα. Ἄλλὰ ποῦ ἦν; Πρὸς τὸν Θεόν. Οὔτε ὁ Πατὴρ ἐν τόπῳ, οὔτε ὁ Υἱός ἐν περιοχῇ τινι καὶ περιγραφῇ ὁμολογουμένη κατειλημμένος· ἀλλ' ἄπειρος μὲν ὁ Πατὴρ, ἄπειρος δὲ ὁ Υἱός. Πᾶν ὅπερ ἂν νοήσῃς, καὶ ὅπουπερ ἂν πορευθῆς τῷ πνεύματί σου, τοῦ Θεοῦ εὐρήσεις πεπληρωμένον· πανταχοῦ συμ παρεκτεινομένην εὐρήσεις τοῦ Υἱοῦ τὴν ὑπόστασιν. Καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν. Θαύμασον τὴν ἀκρίβειαν ἐκάστης φωνῆς· οὐκ εἶπεν, Ἐν τῷ Θεῷ ἦν ὁ Λόγος· ἀλλὰ, Πρὸς τὸν Θεόν· ἵνα τὸ ἰδιάζον τῆς ὑποστάσεως παραστήσῃ. Οὐκ εἶπεν, Ἐν τῷ Θεῷ, ἵνα μὴ πρόφασιν δῶ τῇ συγχύσει τῆς ὑποστάσεως. Πονηρὰ γὰρ κἀκεῖνη ἢ βλασφημία τῶν φύρειν τὰ πάντα ἐπιχειρούντων, καὶ ἐν τὸ ὑποκείμενον λεγόντων, Πατέρα καὶ Υἱὸν καὶ ἅγιον Πνεῦμα, προσ ηγορίας δὲ διαφερούσας τῷ ἐνὶ πράγματι ἐπιφημί ζεσθαι. Πονηρὰ ἢ ἀσέβεια, καὶ φευκτὴ οὐχ ἥττον τῶν ἀνόμοιον εἶναι κατ' οὐσίαν τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ βλασφημοῦντων. Καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν. Εἶτα συγχρησάμενος τῇ τοῦ Λόγου φωνῇ πρὸς τὴν παράστασιν τῆς κατὰ τὴν γέννησιν ἀπαθείας, ταχὺ καὶ τὸ ἐκ τοῦ Λόγου βλάβος ἐγγι νόμενον ἡμῖν παρεμυθήσατο. Καὶ οἶον ἀφαρπάζων αὐτὸν τῆς συκοφαντίας τῶν βλασφημοῦντων, Τί, φησὶν, ἐστὶν ὁ Λόγος; Θεὸς ἦν ὁ Λόγος. Μή μοι τεχνολόγει διαφορὰς τινὰς λόγων, μηδὲ ἐκ τῆς σῆς κακοτεχνίας προστρίψῃς τινὰ βλασφημίαν τῇ 31.481 διδασκαλίᾳ τοῦ Πνεύματος. Ἔχεις τὴν ἀπόφασιν· ὑποτάγηθι τῷ Κυρίῳ. Θεὸς ἦν ὁ Λόγος· οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν. Πάλιν ἀνακεφαλαιοῦται ἐν ὀλίγοις ῥήμασι πᾶσαν ἑαυτοῦ τὴν θεολογίαν, ἦν περὶ τοῦ Μονογενοῦς ἡμῖν ὁ εὐαγγελιστὴς παρέδωκεν. Οὗτος τίς; Οὗτος, ὁ Λόγος ὁ Θεός. Ἐπειδὴ γὰρ σοι διήρθρωσε τὴν περὶ αὐτοῦ ἔννοιαν, οἶον ἐντυπώσας σου τῇ ψυχῇ διὰ τῆς διδασκαλίας τὰ ἀγνοούμενα, καὶ ἐνοικίας τὸν

Λόγον Χριστὸν ἐν τῇ καρδίᾳ σου, Οὗτός φησι. Ποῖος οὗτος; Μὴ ἔξω διαβλέψῃ, διὰ τῆς δεικτικῆς φωνῆς τὸν ὑποδεικνύμενόν σοι περισκοπῶν, ἀλλ' εἴσελθε εἰς τὰ κρυπτὰ τῆς σεαυτοῦ ψυχῆς, καὶ ὃν ἐδιδάχθης Θεὸν τὸν ἐν ἀρχῇ ὄντα, τὸν ὡς Λόγον προσελθόντα, τὸν πρὸς τὸν Θεὸν ὄντα, τοῦτον γνωρίσας καὶ καταπλαγεὶς, καὶ προσκυνήσας τὸν σεαυτοῦ Δεσπότην, τὸν σοι διὰ τῆς διδασκαλίας ἐνιδρυθέντα, γνώριζε, ὅτι οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ· τουτέστιν, αἰὶ πρὸς τὸν Θεὸν τὸν ἑαυτοῦ Πατέρα.

Ταῦτας μοι τὰς ὀλίγας φωνὰς διασώσατε, ὡσπερ σφραγίδα ταῖς μνήμαις ὑμῶν ἐνσημηνάμενοι. Αὗται ἀρραγέστατον ἔσονται τειχίον πρὸς τὰς τῶν ἐπιβουλεόντων καταδρομάς· αὗται φυλακτήριόν εἰσι τῶν ψυχῶν σωτήριον τοῖς προβαλλομένοις αὐτάς. Ἄν τις σοι προσελθὼν λέγῃ· Οὐκ ὦν, ἐγεννήθη· εἰ γὰρ ἦν, πῶς ἐγεννήθη; ὡς δαιμόνων φωνὴν ἀποτρέπου τὴν κατὰ τῆς δόξης τοῦ Μονογενοῦς βλασφημίαν. Αὐτὸς δὲ ἐπανελθὼν ἦκε πρὸς τὰς τῶν Εὐαγγελίων φωνάς· Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος. Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν. Τέταρτον εἶπέ τὸ, Ἦν, καὶ καταργήσεις αὐτῶν τὸ, Οὐκ ἦν. Οὗτοι ἄσειστοι μενέτωσαν οἱ θεμέλιοι τῆς πίστεως. Τουτοῖς ἐποικοδομήσομεν, Θεοῦ διδόντος, καὶ τὰ λειπόμενα. Οὐ γὰρ ἐστι δυνατόν περὶ πάντων ὑμῖν εἰς ἅπαξ διαλεχθῆναι, μήποτε τῇ ἀμετρίᾳ τοῦ λόγου ἄχρηστα ποιήσωμεν ὑμῖν τὰ φιλοπόνως συνειλεγμένα. Ἄτονοῦσα γὰρ ἡ διάνοια πάντων ὁμοῦ περιδράξασθαι, ὅμοιον πάσχει γαστρί τῇ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ κόρου εἰς πέψιν ἀγαγεῖν τὰ παραπεμφθέντα μὴ δυναμένη. Εὐχομαι οὖν ὑμᾶς γλυκανθῆναι μὲν τῇ γεύσει, ὠφεληθῆναι δὲ τῇ ἀναδόσει. Αὐτὸς δὲ ἔσθηκα ὑμῖν ἕτοιμος πρὸς τὴν διακονίαν τῶν λειπομένων, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.